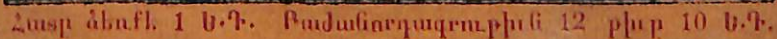

ԼՏՄԻՏՈՎ և ԼԻՊՈՒՆՆԵ

88

5-17

83

5-17

447

15 JUN 2008
19 NOV 2010

Հոփնայ.

ՊԱՏԱՆԻԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

ՀԱՏՈՐ Թիւ 1

ԷՏՄԻՏՈՂ

ԵՒ

ԱՊՈՂՈՆ

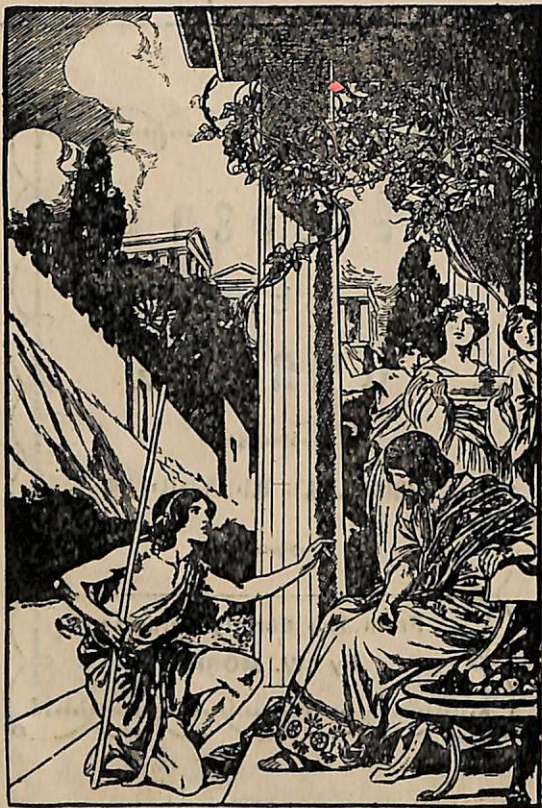

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԱՌԱՆԴԱՎԷՊ

From The Earthly Paradise

by W. MORRIS

Օսարականք եւ Էսսիսոս

ԷՏՄԻՏՈՍ ԵՒ ԱՊՈԴՈՆ

Ա.

ՀԻՒՐԸ

Այն երջանիկ օրերուն, երբ երկրիս իւրաքանչիւր պզտիկ անկիւնը իր սեփական թողաւորն ունէր, Թէսալիոյ մէջ կ'ապրէր Էտմիտոս արքան։ Երիտասարդ էր ան տալիսին, ու զօրաւոր, և կը վայելէր երջանիկ կեանքի մը բոլոր չորհրդերը։

Այնոն գեղեցիկ իրիկուն մը, երբ խողովի սեւ ուղիղներ որթառունկերու տերեւներուն մէջէն կը տեսնուէին, Էտմիտոս իր սխառագարդ գաւիթէն կը դիտէր արեւամուտը, և տնո, դառնալով գէպի ճամբան, ան տեսաւ պոստանի մը, որ դաւաղանի մը կը թնամ կը յարաջանար գէպի իրեն։ Խեղճ հագուած էր ճամբորդը, և յոգնած ու փոշոտած իր երկար ճամբորդութենէն, և ստիպեալ արքայազուն մը անկէ տակի վայելուչ շարժումներ և գեղեցիկ դէմք չէր կրնար ունենալ։

Ան առանց վայրկեան մը կենալու յառաջացաւ դէպի թագաւորը ու ծնրադրելով ձեռքը անոր երկարեցուց ըսաւ .

— Ի՛վ թագաւոր այս գեղեցիկ երկրի , հաճէ՛ տարատան և անունդ չնորհել աքսորականի մը ձոխ ևն քու գանձերդ , տէ՛ր արքայ բայց ես , որ անս ծնրադրած եմ ոտքերուդ տուջիւ , կրնամ տակաւին քեզի տակ աւելի քան ներկայ բոլոր հարստութիւնդ :

Էամխոսս պատասխանեց արքայաւայել աղնուութեամբ թէ՛ ինք հացի փոխարէն ուէ վարձատրութիւն չէր ուզեր , և առանց այլեւայլի օտարականը իւր հիւր այդ գիշերուան համար ընդունեց , խոստանալով թէ յաջորդ օրն ալ աւիթ պիտի տայ իրեն ցուցնելու թէ ի՛նչ գործ կրնար ընել :

Եւ օտարականը պատասխանեց .

— Տէ՛ր արքայ , քու լուութեանդ պէտք ունիմ . որովհետեւ պէտք է որ տակաւին երկար օրեր առանց ինքնութիւնս յայտնուէ անցնեմ . բայց ըսեմ թէ ի՛նչ գործ լաւ կրնամ ընել , որպէսզի կարենամ վաղն իսկ գործի սկսիլ : Ահա կ'երկարեմ ձեռքս ու կ'երգնում տարի մը հաւատարմութեամբ ծառայել քեզի : Երբ հօտերդ արածեմ վայրի անասուններ չպիտի յօշոտեն գոռներդ , պիտի նուազեմ քեզի որ կարենաս կրել արամութիւններդ , և եթէ այս գեղեցիկ երկիրը

պատերազմի մէջ իյնայ , քեզի համար պիտի պատերազմիմ :

Արքան ժպտեցաւ ու ըսաւ .

— Թող այդպէս ըլլայ , և ծառայութիւններդ պիտի վարձատրուին : Իսկ հիմա . անմիջապէս որ յոգնած ոտքերդ լուսաւ , և յարմար կերպով զգեստաւորուիս , վերադարձիր և մասնակից եղիր մեր խրովսճանութեանց :

Ու աղախին մը հնազանդելով իր տիրոջը հրամաններուն , հիւրը ներս առաջնորդեց , վայելուչ հագուստներ տուաւ անոր ու վերադարձուց զայն արքայական խնջոյքին :

Բ.

ԱՐՔԱՅԻՆ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Օտարականը ամէն կերպով հաւատարիմ գտնուեցաւ իր խոստմանը , ու արքան որ սկսած էր անոր հանդէպ մասնաւոր համարում մը ունենալ , յաճախ կը խորհէր թէ ո՛վ կրնար ըլլալ այս օտարականը , որ , տմէն առաւօտ , թալմ ծաղիկներէ պսակ մը գլխուն , արեւածաղը կը գիտէր , առանց նայուածք մ'իսկ նետելու իր չուրջի հրաշալի գեղեցկութեանց : Պարտի ուրախու-

թեանց ընթացքին նոր խաչնարածը յաճախ մտայիր ու երազներու անձնատուր կ'երկուար և էամբոստ նկատեց որ, երբ մարդիկ իրենց աստուածներուն զոհեր կը մատուցանէին, միշտ կը բացակայէր ան:

Երբ զարուհը հասաւ, էամբոստ Պեղիտա արքային կողմակերպած քրջուններուն մատնակցելու համար հարաւ միկնեցաւ, ու վեց օր վերջ վերադարձաւ ծիրանի պատմութեան մը ուսին և դուռը ուկի թագ մը: Ան սնէր զեղեցիկ նոր թուր մը մէջքէն կախուած, ու իրեն կը հետեւէին չորս ձիւնապիտակ ձիեր, որոնց բոլորն ալ շահած էր մրցախաղերու մէջ: Յաղթականի մը երկուայթը չունէր սակայն ան: Նոյնիսկ, այդ երկուսեան խնջոյքին անոր գէմքը տխուր էր և մթաղնած, և յաջորդ առաւ, կանուխ, ան սկսաւ մտայիր թախառիլ մօտակայ անասուններու մէջ:

Երկար թախառումներէ յետոյ, ան վերջապէս լճակի մը եզերքը հասաւ, ուր իր նոր հովիւը, մուշտակ մը իր մէջքին, անհոգ կ'երգէր: Ան կ'երգէր անմատթիւներ մարգոց սրանք անարմէք բաներու կը ցանկան. և արքան ունկնդրեց.

. Բ՛լ անմիտներ . . .
որ ամենքդ հանդիմանաւ անձնատուր,
երշանկութիւնը կը փնտռէ միտ ալլուր,

Եթէ միայն գեղեցկութիւն Տեսնէիք
ձեր սեփական տուներուն մէջ ու երկրի,
Եթէ միայն մեկդի դրած դուք կեղծիք
աշխատէիք ունենալու գրական
երանութիւնը երկնային յայտ երկիր.
Եղբայրական վստահութիւն մի անանց,
նեղեցելով բալոր մարդոց անխիտ,
Եթէ միայն

Եւ օտարականը իր երգին մէջ վեր նույն լով տեսաւ էամբոստին տխուր գէմքը, զարմացաւ տխրութիւնը տեսնելով անոր որ այդքան մեծ պատիւներ ու նուէրներ չափնելով վերադարձած էր մրցախաղերէն, ու խառնարար խնդրելով թագաւորէն որ յայտնէ իր տխրութեան պատճառը խոստացաւ

կարելիութեան սահմանին մէջ օգնել իրեն։
 Էտմիտոս պատմեց թէ մըցախողերու
 ընթացքին տեսած և սիրած էր Պեղիաս ար-
 քային աղջիկը, և իր քաջութիւնը և ազ-
 նիւ ոգին խաղերու մէջ ցուցնելէ յետոյ ար-
 քայէն խնդրած էր անոր ձեռքը։ Իսկ Պեղիաս
 պատասխանած էր թէ՝ կարելի չէր իր աղջ-
 կան ձեռքը շատ դիւրաւ շահիլ, որովհետեւ
 այնպէս նախասահմանուած է աստուածներու
 կողմէն թէ անոր ամուսնութեան օրը պիտի
 ըլլար նաեւ անոր մահուան օրը եթէ իր ա-
 պագոյ փեսան զայն իր հօրենական տունէն
 չի տանէր առիւծներէ և վայրի խոզերէ
 քշողով կառքի մը մէջ։

Ան պատմեց նաեւ թէ մղուած իր բռնն
 սէրէն իր հօրը մատանին Պեղիասի քով ա-
 ւանդ ձգած էր խոտանալով վերադառնալ
 իր կառքին լծած այդ վայրի կենդանիներէն,
 և թէ հիմա անդրադառնալով իր
 խոտմանը անկարելիութեան այդքան մեծ
 ամօթ կ'զգար, որ կը խորհէր երթալ ծովե-
 րէն անդին աֆայիսի երկիր մը, ուր ոչ
 ոք պիտի զիմար իր անմտութիւնը, և այս
 պէտով վերակիւ իր կեանքը։

Հովիւին գէտքը պայծառեցաւ, լսելով
 այս ամէնը, ու ըստւ։

— Տաւը օր սպասէ, Էտմիտոս, և ամէն
 ինչ լու պիտի ըլլայ։ Հիմա իմ տեղս ու-

րիչ հովիւ մը բերել տուր։ որովհետեւ ես
 պէտք է առանձին մեկնիմ զժողովրդին պար-
 տականութիւն մը կատարելու համար։

9.

ԷՏՄԻՏՈՍ ԿԸ ՇԱՀԻ

Թագաւորը լճակին եզերքը կեցած դի-
 տեց իր հովուին մեկնումը։ Օտարականը
 այդքան արտառովոր կերպարանք մ'ունէր
 որ Էտմիտոսին սիրտը յոյսով լեցունցու։

Անցան սպասման օրերը, և ահա տա-
 ներորդ օրը Էտմիտոս արթննալով իր ան-
 կողնին մօտ տեաւ անծանօթ պատանին, որ
 աջ ձեռքին մէջ երկուր, ճերմակ և տարօրի-
 նակ նկարներով քղարկուած գաւազան մը
 բռնած մօտեցաւ ու ըստւ։

— Արթնցիր Էտմիտոս, ու փութա՛ տուն
 բերել օրակաւնդ, ահա փղոսկրեայ կառք մը
 կ'սպասէ դռներուն առջեւ։ Երկուր մի կե-
 նար Պեղիասի երկրին մէջ, այլ շուտ մը վե-
 րադարձուր կառքդ, կառավարելով անոր
 լծուած անասունները այս գաւազանով, և
 երբ վերադառնաս, կանգ առ այդ անտառին
 մէջ ուր մարդիկ Անահիտին զոհեր կը մա-
 տուցանեն, ու ես պիտի սպասեմ քեզի հոն,

ուր կառքին վար իջնելով հարսիդ հետ ձեռք ձեռքի պիտի քալես հօրենականն պալատդ :

Էտմիտոս առաւ դաւադոմը ու գնաց պալատին դուռը ուր իր կառքը կ'սպասէր : Կառքին մէջ ցատքելով բռնեց անձնակալնէրը ու գնաց Պեղիասի մօտ : Երբ հոն հասաւ պահակները վախժատ տուին անոքեկած, ու համայն ժողովուրդին մէջ զարհուրելի նոր տատուծոյ մը ժամանուժը տարածախառնեցաւ : Սարսափահար քողաքայցիներն ալ մէջէն քնեցին իր կառքը մինչեւ Պեղիասի պալատին սինապարդ գաւիթը, ու երբ Պեղիաս տեսաւ զինքը՝ դիմաւորելով ըսաւ .

— Ողջոյն անոր որ տատուծոյ մը պէս կուգայ պատուելու ողջկանս տունը :

Որուն էտմիտոս պատասխանեց .

— Ողջոյն մեծ թագաւորիդ . վերագործուր ինձ հօրս մատանին, ու արածնէ ինձ տեսնել իմ անգինն նուէրս :

— Մի՛ տարակուսիր, պատասխանեց Պեղիաս, պարտքդ կատարեցիր, ու պիտի տոտնաս արձանի վարձատրութիւնդ :

— Ու մինչ թագաւորները այսպէս էր խօսէին ներքադուխթին դռները քողցր երաժշտութեամբ մը բացուեցան և Ալէկսանդր իր ուղտիկներէն շրջապատուած անտուկցաւ հոն : Ան զարմանքով նայեցաւ էտմիտոսի կառքին ու յարգելից ահով ու սքոյն

չացումով մը յարեց իր աչքերը անոր իսկ հայրը համբուրելով զայն իր ճակատէն ըսաւ.

— Սիրելի աղջիկս, ա՛ռ այս մատանին և դիր թագաւորիդ մօտը, ու ալ մի վերադառնար ինձ, և դուն, էտմիտոս արքայ, հրճուէ ու տար այն որ քեզի կը պատկանի:

Ալչեստիս, լուռ, ելաւ իր հօրը տունէն ու կեցաւ իր սիրականին քովը: Էտմիտոս իր կարգին, Պեղիտսէն ոսկի բաժակ մը տանելով բաց դրան առջեւ դինի թափեց իբր մատուցում մը Տիտին, ու մեկնման փամը հասած ըլլալուն, առանց սպասելու ճամբայ ելաւ հարսը հետը առած:

Դ.

ԱԼՁԵՍՏԻՍ ԿՈՒԳԱՅ

Ամբողջ երկիրը անմասն գեղեցկութիւն մը հազած էր երբ Էտմիտոս և Ալչեստիս գեղազուարճ դաշտերու մէջէն անցնելով հասան այն անտառը ուր մարդիկ, Անտիտին զոհեր կը մատուցանէին:

Հոն կ'սպասէր նաեւ իրենց բարի հովիւը, որուն խեղ վայրի անասունները դողա-հոր կեցան, ու ան յառաջանալով ձեռքը Էտմիտոսին երկարեց ու տաւ մոգական

գաւազանը, ու առանց ունկնդրելու անոր շնորհակալութեանց ըսաւ.

— Քու բարիքներդ մոռցումս չեն, տէր արքայ, ուստի աւելորդ է յիշատակել ներկայ ծառայութիւններս: Հիմա դնա, ու ետ մի դառնար: Վաղը աստուածներուն զոհեր մատուցանէ որ երջանկութիւն պարգեւէ ձեզիս Անոնց ոչ մէկը անտես մի ընէր, ու ես շուտով պիտի դառնամ արածելու հօտերդ խոստատո՞ւ դաշտերու մէջ:

Երկու սիրականները ձեռք ձեռքի ուղղուեցան դէպի տուն, ուր նաժիշաներ ու աշուղներ կ'սպասէին իրենց փառքը երգելու: Ու տնաւ սպիտակ հագուստներով խումբ մը կոյսեր կը դիմաւորեն զիրենք, ծաղկեփունջեր մատուցանելով՝ Ալչեստիսին, ու դրկամբարձ ներս կը տանին զայն:

Էտմիտոս աշխատեցաւ ամէն կերպով կոտորել իր հովիւին հրահանգները, բայց բոն մը մոռցած էր ու երբ կրկին հանդիպեցաւ անոր, լճակին եզերքը, տխուր դէմքով մը ըսաւ.

— Ով անձանոթ բարեկամս, սոսկալի և անմահ էակ մը կարծեմ կը հետեւի բոլոր քայլերուն: Ամէն հրահանգներդ կոտորելէ ետք երեկոյին գացի Ալչեստիսին հետ խօսելու ու երբ իր սենեակին դուռը բացի սնայդ վայրկեանին շատ աւելի գեղեցիկ երեւ-

ցաւ ինծի քան ինչ որ երեւակայած էի երազներու մէջ, լայց վայրկեանի մը համար միայն, և ահա մեր միջեւ տեսնուեցաւ ստակալի վիշապ մը, ու Ալչեստիս ցաւէն ճշտով ըսաւ «Ո՛հ առանձին ձգէ զիս, տես ահա իր անգամները փաթթուած են մարմնոյս ինչո՞ւ, ինչո՞ւ հոս բերիք զիս:» Դողալով ետ քաշուեցայ, ու ստիպեալն սենեակը չձգած սոսկալի արարածը ահա անհետացած էր: Քեզի, ագնիւ բարեկամս կուգամ հորցնելու այս բոլորին նշանակութիւնը: Քեզմէ վայելած բարիքներու վերջաւորութիւնը միայն պիտի ըլլայ:

Հովիւը ժպտեցաւ, ու ըսաւ.

— Էամիտոս, դուն էիր որ այս բոլորը գլուխդ բերիր: Հակառակ պատուէրներու, մտցար Անահիտին զոհեր մատուցանել, ու անոր բարկութիւնը գրգռեցիր: Մի ուշադր անոր ալ զոհեր մատուցանելու: Ես պիտի մեկնիմ, երեք օր վերջ պիտի վերադառնամ խաղաղութիւն բերելու քեզի:

Ե.

ՀԱՅԿԵՆԸ

Էամիտոս անմիջապէս թանկացին նուէր:

Ներ մատուց Անահիտ Աստուծոյն: Եւ ահա երբ երեք օրերը լրացան աւառուն կանուխ հովիւը վերադառնալով ըսաւ.

— Հրճուէ՛, Էամիտոս, աղօթքներդ ու զոհերդ իզուր չանցան, անէծքը վերցուեցաւ թագուհւոյդ վրայէն:

Այդ օրէն սկսեալ պարտախ մէջ ուրախութիւնները շարունակուեցան, ու հովիւը շարունակեց արածել իր հօսերը:

Երբ աշունը վրայ հասաւ ու հովիւին պայմանաւոր լրացաւ, հրոմեշտ առնելու համար ան ինքրեց թագաւորէն ընկերակցել իրեն մինչեւ մօտակոյ բլուրը: Երբ հոն հասան, ան պատմեց Էամիտոսին թէ իրապէս ինք մարդ մը չէր, այլ որդին Տիտի և մարդիկ զինք Ապոլոն կը կոչէին, ու անուշաբայր մշուշի մը մէջ անհետանալէ առաջ ըսաւ.

— Ժամանակ է որ մեկնիմ ասկէ, որովհետեւ ծառայութեան համար որոշուած բարձրանաւորումը ահա կը լրանայ: Երջանիկ կը թողում քեզ այստեղ, որ քու սեփականութիւնդ կը կոչես: Բայց ժամանակները կը փոխուին և ահա կը տեսնեմ այդ օրերը երբ քու երջանկութիւնդ պիտի տնջնի. կ'արի՛ս ասկայն դուրսի ըլլալ, որովհետեւ դուրիք օրերը չստ մը բաներ ունին զորս չինք կրնար արդիւրէր Այս սարի իրր վար:

ճատրութիւն բարեփոխութիւններուդ շահեցար բարեկամ մը որ տակաւին շատ մը նըւէրներ ունի քեզի տալիք։ Անոնց մասին չպիտի խօսինք այժմ։ Բայց երբ մաճը դայ քեզ մօտ, ու այլեւս բոլոր հարստութիւններդ անօգուտ ըլլան քեզ, յիշէ զիս։ Տես այս փետրազարդ նեւերը, որոնք տօն են աշխարհիս, առ զանոնք և քու ամենաթանկու գին զանձդ նկատէ, ու երբ մեծ դժբաղդութիւններ պատահին, կանչէ զիս վրաս լով զանոնք խնկաբոյր կրակի մը վրայ որպէսզի իրականանան բոլոր բաղձանքներդ։

Երբ ան դողբեցաւ խօսելէ, ահա արեւմբական հով մը սկսաւ փչել, և թագաւորը ինքզինքը տատնձին դատաւ Ապոլոնին նեւե-

րով, ու վերադարձաւ տուն անցած տարւան պատահարներուն վրայ խորհելով։

2.

ՄԵԾ ԸՆԾԱՅ ՄԸ

Ապոլոնի մեկնումի օրէն սկսեալ, էտմիտոս ամէն բանի մէջ տեւիլի խմատուն դարձաւ, ու իր իշխանութեան օրերուն մարդիկ այնքան երջանիկ տպրեցան, որ այդ ժամանակամիջոցը ոսկեդար կոչուեցաւ։ Կարծես բոլոր մարդոց խորհուրդները Թագաւորին ծանօթ էին, ու ան զթաաիրտ արդարամտութեամբ կը վարուէր ամէնուն հետ։ Իր ներկայութիւնը ամէն տեղ ուրախութիւն կը պատճառէր։

Ու եկաւ ժամանակը երբ էտմիտոսին լուս օրերը վերջացան, ու ան ստատիկ հիւանդացաւ։ Մահացաւ կ'երեւար հիւանդութիւնը և Ալէքսանդր անկողնին մօտ կեցած անհատնում կուլար։

Էտմիտոս տակաւին յուսահատած չէր, և խնդրեց իր կնոջմէն որ բոլոր մարդիկը սենեակէն դուրս հանելէ վերջ բերէր Ապոլոնի թողած նեւերը։

Ալէքսանդր բերաւ նեւերը, ու էտմիտոս

դառնալով իր կնոջ ըստւ.

— Սիրելիս, ահա կը նուազիմ ես, ու մեր երջանիկ օրերը կը թուին վերջանալ: Բայց մի՛ լար: Մենք վայելեցինք կեանքի բոլոր երանութիւնները, իրարու հանդէպ զանուեցանք հաւատարիմ, ու անձնուէր, ու տարիները վայրկեաններու տրագուծութեամբ անցան մին միւսին ետեւէն՝ բերելով մեզի ամէն երջանկութիւն. բայց մահը անգուծ է: Խառնէ, սիրելիս, խառնէ օճախին կրակները, խռնկ դիր անոնց վրայ: Վառէ հոն այս նետերը, դուցէ Ապողոն գթայ մեր վրայ:

Այսպէս կը հառաչէր Էտմիսոս, պաշարելով մահուան դէմ: Ալլեհատիս հնազանդեցաւ: Շատ չանցած ամպ մը պատեց սենեակը ու դուռ մը լալն բացուելով, Ապողոն երեւցաւ բեմին վրայ, իր հին հովուական զգեստները հագած, և յառաջանալով ըստւ.

— Էտմիսո՛ս, կը ցուիմ որ լաւ լուռ չէ որ կը բերեմ քեզի: Պիտի տարիս, խեղճ բարեկամս պայմանաւ որ ուրիշ մը իր թանկագին կեանքը զոհէ քեզի համար:

Ապողոն անհետացաւ: Էտմիսոս իր կարգին, գոցեց իր աչքերը, ու պատրաստուեցաւ մահուան: Մինչ այդ, Ալլեհատիս խզալի նայուածք մը նետեց մահաբեր Տիւրանդին, ու դէմքը ծածկելով ձեռքերուն մէջ

— Անցան այն քաղցր օրերը զորս այն

քան լաւ կը յիշեմ ... Ի՜նչ սէր կը վայելէր ... Ի՜նչ երանութիւն էր լսել գովասանքներդ ... Ի՜նչ հրճուանք կենակցութիւնդ ... Իսկ հիմա ... պէտք է առանձին մեռնիմ ... մեռնիլ առանց հրաժեշտի խօսք մը լսելու քեզմէ, առանց նոյնիսկ յայտնելու թէ կեանքս կը զոհեմ քեզի համար, որ դուն ապրիս, ու վայելես այս գեղեցիկ աշխարհը:

Գիշերը, փոթորկալից գիշեր մը, անցաւ: Յաջորդ առտուտ, երբ մարդիկ կը պարտաստեէին իրենց առօրեայ գործերուն կամ խաղերուն սկսելու, դայեակ մը ներս մը-առու ու թագաւորն ու թագուհին մեռելունը ման պտտկած տեանելով սոսկալի ճիչ մը արձակեց: Թագաւորը արթնցաւ այդ աղետալուն ճիչէն: Իր դէմքը թորմ էր, ու աչքերը կը փայլէին: Բայց Ալլահատիս մեռած էր:

Էամիտոս սոսկաւ սթափելով հասկցաւ եղելութիւնը, և սակայն իր նոր կեանքը չա՛ն մը չնկատեց:

Այդ օրը, իր ընդունելութեան սրահին մէջ, ներկաներուն իրենց թագաւորին ապաքինման համար ցուցուցած ուրախութիւնը աւելի մեծ չէր քան այն ցաւը որ անոնք զգացին Ալլահատիս մահուան համար:

... Ու տարիներ անցան, ու օր մը իր կարգին, Էամիտոսն ալ միացաւ իր թագուհիին: Ալլահատիս անանձնական սիրոյ գովասանքը, դարեր շարունակ, իր ամուսնոյն բարեախրութեան յիշատակներուն հետ ապրեցաւ շատերուն սրտերուն մէջ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0315663

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
«ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ

1. **ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՋՔ ՀԱՅՈՑ** — Պատի գեղատիպ
տօնացուցակ օրացոյց սպառած
2. **ԿԱՐՄԻՐ ՎԱՐԴԱՆ** — Պատկերազարդ գրքոյկ
նուիրում Վարդանանց յիշատակին Ե.դ. 1
3. **ԱՊՐԻԼ 24 Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ** — Ա. Պատրիկ „ 1
4. **ՆԵՂՈՍԻ ԶՈՀԸ** — (Մ. Պետրոսեան) նո-
րավեպ եգիպտահայ կեանք (1930ի
Գալուստեան վրժ.ի Շրջ. Միութեան
Գրական մրցման լաւագոյն դասում) „ 3
4. **ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԵՌՆԵՐՈՒՆ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ**
(Սուրեն Բաբայան) — Ուսումնասիրու-
թիւն եւ հաւաքածոյ հայրենի աւանդութեանց
պատկերազարդ էջ 152 Ե.դ. 10
6. **ԷՏՄԻՏՈՍ ԵՒ ԱՊՈՂՈՆ** — Պատանեկան պատ-
մութիւն Յոյն Դիցաբանութենէ —
պատկերազարդ Ե.դ. 1

ՄԱՄԼՈՅ ՏԱԿ Է

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ ԹՈՂՍԹՈՅԷՆ ԹԻՒ 1

